

Consider că volumul editat de Tibor Neumann constituie o sursă esențială pentru studierea istoriei regatului medieval maghiar în ultimele sale decenii de existență, oferind noi posibilități de investigare și restituire a unor realități mai puțin abordate de istoriografia actuală.

Adrian Magina

Irina Marin, *Contested frontiers in the Balkans. Habsburg and Ottoman rivalries in Eastern Europe*, London, New-York, 2012, 220 p.

Cartea Irinei Marin mi-a atras atenția în primul rând datorită curajului. Un istoric care cunoaște evenimentele din secolele XIX–XX nu este, de regulă, tentat să analizeze perioadele anterioare. Actualmente Irina Marin face parte din staff-ul Universității din Leicester iar lucrarea de față se bazează pe teza de doctorat susținută în cadrul University College London, fiind destinată publicului englez, mai puțin cunoscător al realităților de la marginea estică a Europei.

Cu toate că titlul nu permite să întrevezi linia directoare a conținutului, acest fapt nu afectează ansamblul informațiilor și argumentarea din cele 13 capitole ale volumului. Autoarea analizează evoluția politică, socială și religioasă a Banatului istoric, de la situația sa din cadrul Regatului Medieval al Ungariei și până regionalizarea și transformarea în ceea ce numim zona Dunăre-Criș-Mureș-Tisa (DKMT). Banatul este, într-adevăr, pentru Europa, o zonă mai puțin cunoscută, atât geografic cât și istoric, putând fi considerat Ruritania, așa cum se argumentează în primul capitol. Cel de-al doilea capitol, *Medieval bans and banates* tratează perioada de formare a ceea ce numim banat ca formulă administrativă, ca Banat de Timișoara (în realitate comitatul Timiș) și Banat de Severin. Perioada secolelor XVI–XVII, a cuceririi otomane și transformarea Banatului în eyalet, este conturată în cel de-al treilea capitol *Under the sign of the crescent*. Eyaletul este exemplul cel mai grăitor de regiune de frontieră, permisivă, permeabilă, aflată în mod constant sub semnul schimbării. Venirea habsburgilor în contrapondere cu descreșterea Semilunii găsește aici formulele administrative din secolul al XVI-lea, păstrate de otomani și perpetuate din motive economice. Deși considerațiile introductive cu privire la istoria provinciei sau a unei instituții par prea dezvoltate pentru cititorul român raportat la economia cărții și la subiect, trebuie să avem în vedere faptul că autoarea se adresează unui public pentru care realitățile central și est europene nu sunt deloc bine definite.

O altă graniță peste același teritoriu, cea a Imperiului Habsburgic, este evidențiată în al patrulea capitol, *Habsburg borderland*. Cedarea teritoriului prin pacea de la Passarowitz în 1716 impunea o nouă formă administrativă și politică, și deci, o altă schimbare pentru teritoriul bănățean și militarizarea graniței. Atenția deosebită acordată importanței râurilor în viața provinciei.

O caracteristică a vieții provinciei bănățene este și mozaicul etnic și religios. Capitolul cinci al volumului, *Orthodox people*, și următorul, *The privileged and the tolerated* tratează, pe de o parte, istoria populației de religie ortodoxă, români și sârbi, și pe de altă parte pe șvabi și evrei. Secolul al XIX-lea, marcant pentru formarea

națiunii moderne, și începutul celui următor, al Unirii, formează subiectul pentru capitolele șapte și opt ale lucrării. În capitole separate sunt tratate cele două părți ale fostei provincii: Banatul iugoslav/sârbesc și Banatului românesc. Capitolele 12 și 13 evidențiază experiența comunistă, de o parte și de cealaltă a Dunării și, evident, căderea regimului comunist inițiată prin mișcarea de la Timișoara de la începutul lunii decembrie a anului 1989. Perioada post-decembristă, a democrației pentru Banatul românesc, a războiului pentru cel sârbesc precum și evoluția relațiilor dintre cele două țări este analizată în cadrul ultimului capitol.

Istoria unei provincii cu frontiere contestate, divizată în două, puzzle de etnii și religii, nu este ușor de surprins, de aceea volumul prezent poate fi punct de pornire al cunoașterii Banatului.

Livia Magina

Conferințele de vară de la Telciu, ediția I, Telciu, 20–21 iulie 2012: *Incluși și excluși. Problema identitară în epocile modernă și contemporană*/ Telciu Summer Conferences. First Edition, Telciu, July 20 to 21, 2012. *Included and Excluded. The Identity Issue During the Modern and Contemporary Times*, editor Valer Simion Cosma, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2013, 350 p.

În vara anului 2012 a avut loc o manifestare științifică mai puțin obișnuită: Conferințele de vară de la Telciu. Nu faptul că într-o comună a fost organizată o conferință științifică a fost neobișnuit, ci conținutul, participanții, nivelul. De regulă, dacă într-o comună nu se află un centru al vreunei universități (ca de exemplu la Arcalia) sau vreun centru de conferințe bine dotat (ca la Mălâncrav sau Turnișor), atunci asemenea manifestări au ceva de “fiii satului”, un nivel sentimental-folclorist, unde toată lumea așteaptă mâncarea și băutura gratuită de la sfârșitul zilei. Conferințele de la Telciu n-au fost și nu sunt – între timp manifestarea a ajuns la cea de-a treia ediție – un exercițiu ascetic, însă, spre deosebire de multele manifestări “de mare anvergură” aici chiar este timp pentru prezentare și discuții într-o atmosferă destinsă și, poate chiar de aceea, propice dezbaterilor serioase.

Cum în mediile universitare autohtone există prejudecăți față de locuri neconvenționale, iar goana după puncte îi oprește pe mulți universitari să participe la conferințe aflate la debut, majoritatea participanților au fost doctoranzi. Publicarea comunicărilor sau cel puțin a majorității lor într-un volum de studii apărut la editura EIKON, recunoscută CNCIS, le conferă participanților puncte în drumul lor spre carieră, fie spre cea de universitar, cercetător, muzeolog sau profesor, fie spre cea de forță de muncă supracalificată, adică ceea ce-i așteaptă pe majoritatea doctoranzilor după susținerea tezei, indiferent de calitatea acesteia. Dar publicarea lucrărilor permite și o privire asupra viitorului cercetării istorice, fără a trage însă concluzii generalizatoare.

Tema conferinței: *Incluși și excluși. Problema identitară în epocile modernă și contemporană* permite o gamă largă de abordări. Mai ales doctoranzii au ales abordări și teme mai puțin convenționale, legate de dialectica includerii și excluderii în construcția identităților individuale și colective.